

LJUBAV U MAROKU

ISIDORA BJELICA

Copyright © 2008 Isidora Bjelica
Copyright © 2008 ovog izdanja, LAGUNA

Nisam to očekivala, nisam se tome nadala, ali ponovo sam došla u moj Maroko...

U najljepšu zemlju raznovrsnosti na svetu... Ja sam bila drugačija a zemlja je bila ista... Ja sam bila starija a Maroko podjednako mlad i živ i pun tajni... Nije više bilo ničega od onog što sam donela prošli put u ovu zemlju... Moja kosa bila je tamna, moj pogled mutan, moje ćelije promenjene, bila sam sama i stajala sam u sećanju do brade... U toplom, providnom sećanju na moj prvi dolazak u Dar el Baidu ili Kazablanku... Tada sam bila mlada, imala sam porodicu pored sebe i nevine snove koje nisam kontrolisala... Mislila sam da je sanjanje obična stvar koja se dešava spontano, a da je Maroko samo još jedna lepa zemlja na koju sam kročila u mom životu, a onda je sve ispalo drugačije...

I

Desilo se to pre petnaest godina, kada je retko ko išao u Maroko. Rekli su nam da idemo preko Pariza i mi smo krenuli... Veseli i naivni, sa detetom i sa više iluzija nego prtljaga...

Dugo nisam bila u Parizu.

Pre smo uvek išli na *Orli*.

Plav i mirišljav.

Aerodrom *Šarl de Gol* je tvrd, oduran, duguljast, nelogičan... Izlazim iz JAT-ovog aviona sa mužem i sinom, a onda se vozimo truckajućim francuskim autobusom, koji nas razvozi više od četrdeset minuta do interkontinentalnog dela. Sve je promenjeno u Parizu. Oni žive u stanju aktivne paranoje i agresivnog šovinizma. Svako ko nije Francuz potencijalni je terorista, svako ko je Francuz možda to i ne zaslužuje da bude... Malter pada sa nezavršenog plafona. Cene basnoslovne, šikaniranje pušača... Neudobnost kao pravilo... Na spratu udobne i sređene specijalne prostorije za japije Evropske unije. Prva klasa novog svetskog poretka, a za nas obične ljude neudobnost kao uslovnost. Minimalizam neestetičnosti oivičen

besmislenim turističkim trofejima. Sve to čini me nervoznom i tužnom... Za mene je zapadna Evropa beskrajno dosadna, ofucana, olinjala i silovana. To nije ona Evropa u kojoj sam odrastala prateći oca po šahovskim turnirima. Ne, to nije ona Evropa kojom sam se hranila bežeći od šarene laže Titovog socijalizma... Ova Evropa je bolesna i gladna, isprepadana i otuđena... Hladna i oštra. Dehumanizovana i frigidna. Ona više nije utočište nego ušminkani logor... Smešno je to reći danas, kada moja napaćena tranziciona zemlja hrli da uđe u tu Ujedinjenu Evropu, koja je na ivici kataklizme i samoukinuća. Ta Evropa grca u gladi, recesiji, depresiji, šovinizmu, rasizmu, bedi, besmislu, kreditima, lažima... Ali to je misao koju moj muž i ja prećutkujemo. Jer nemamo s kim da je delimo. Misao nepopularna i nerazumljiva onima koji se ne sećaju Njenog pravog lica... Evrope pre ove laži... Svetle, ponosne, aristokratske, odvažne... Onima koji nikada nisu videli pravo lice Madrida, Londona, Pariza, Berlina, Rima ne mogu pričati o senkama... Ali mi Srbi uvek težimo izgubljenim ciljevima i na to se ne može uticati... Bar ja ne mogu... Naša pobeda biće konačni poraz koji ćemo slaviti bar dva veka... Nervoja i želja da odemo sa tog mesta činila je da jurcamo ko muve bez glave. Toaleti bez sapuna, segregacioni kafei za pušače i nepušače, loša hrana, basnoslovne cene, sadizam, kafkijansko osoblje... to je pariski aerodrom danas... Sedimo u neudobnim foteljama, moj sin pilji razdragano u igračke u obliku Ajfelove kule i vuče nas za rukav da mu ih kupimo, a mi čvrsto stežući bording karte gledamo u veliki monitor u želji da što pre odemo

put Maroka, zemlje za kojom čeznem već pet godina, a tek mi je sad dopušteno da moja želja postane parče stvarnosti...

Čitam Genona i povremeno gledam preko knjige u putnike koji idu za Tokio, Kanadu, Njujork, Bangkok...

Starac u velikom slamnatom šeširu i pumparicama koji sedi do mene lako se nakloni i kaže:

– To je čudesna zemlja u kojoj vam se može desiti svašta, pa i to da otkrijete ko ste zaista...

– Nije li to malo pretenciozna rečenica za ovako oduvan trenutak? – odgovorila sam mu na francuskom.

On se nasmejao i poljubio mi ruku.

– Da je odurno, odurno je, ma šeri. Ja moj Pariz više ne prepoznajem, draga, a tek ovaj aerodrom, pa to liči na svratište, ili haj-tek logor...

– Ah, objasnite to političarima u mojoj zemlji... ja bežim u Kazablanku, dragi moj gospodine, i od Ujedinjene Evrope i od tranzicione Srbije... Želim prosto da dišem taj blagi marokanski vazduh, da obučem dželabu i nestanem u nekom mirišljavom i uskom suku u medini...

Stari Parižanin je izvadio henesi iz džepa i potegao dva gutljaja... Premestio je cd iz jednog džepa u drugi, a slušalice zavio i gurnuo duboko u mrak svojih zelenih „militari“ pumparica...

Na sasvim uskom i duguljastom roze papiru, koji je zapravo bio tester za mirise, i koji je mirisao na novi madmoazel Šanel, napisao mi je neko ime i adresu i potom mi ih utrpao u ruku...

– Trebaće vam prijatelj u Kazablanki, ja vam poklanjam mog... ne, ne, ne stidite se da ga zovete...

Kazablanka je magičan grad, kroz koji turisti brzo prolaze i još brže beže iz njega, nespremni za velike tajne i istinske osećaje. Budala će vam reći da u Kazablanki nema ničega osim grandiozne džamije Hasana II, a tamo je odgovor na svaku tajnu koju tražite. Oni koji ne traže ništa, ništa i ne nađu... Oni prolaze i ne vide... Današnji turizam je, draga moja madam, velika obmana u kojoj se vidi sve nepostojeće, a sve istinito se preskoči i ostane nevidljivo... Ako tražite pravi Maroko, naći ćete ga samo u Kazablanki... ne u ušminkanom i strancima nakrcanom crvenom Marakešu ni uglačanom Rabatu... Ni u bleštavom Agadiru...

– Zašto mi poklanjate vašeg prijatelja, mesje, kada me ne poznajete...? – pitala sam stišanim glasom.

– Prepoznajem vas, madam... čitate Genona, trenutak koji delimo podjednako nam je oduran, nosite šanel 5, a vaša kragna i šešir od belog nerca su očaravajući. Vi ste kao i ja pogrešili vreme i zato vam je potreban prijatelj u nepoznatoj zemlji...

Moris Bataj se naklonio i otišao do izlaza za Tokio... Moj muž i sin su me gledali zapanjeno.

– Šta ti je to u ruci, šta ti je dao...? – pitao je moj suprug, koji je kolabirao od antipušačkog tretmana na ovom aerodromu...

– Poklonio mi je svog prijatelja iz Kazablanke...

– To je lepo, plašio sam se da je nešto beskorisno...

Iznenada, svi se monitori pogasiše i počеше da žmirkaju... Umesto preciznog sata i minuta za ukrcavanje pojavi se isti natpis: „odloženo“.

– Sranje! – rekao je moj muž.

– Šta ćemo sad? – rekao je moj sin...

Stjuardesa je lagala da je nastupio opšti i iznenadni štrajk. Istina je bila da su po peti put tokom tog dana posumnjali da je bomba na *De Golu*... Na *Šarlu* je vladala totalna panika... Uplašeni personal, ukočenih vilica pitao se da li im je ovo poslednji dan ili još jedna lažna uzbuna...